

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (treće vijeće)

6. listopada 2015.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Nadležnost, priznavanje i izvršenje sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću – Uredba (EZ) br. 2201/2003 – Litispencija – Članci 16. i 19. stavci 1. i 3. – Postupak zakonske rastave u prvoj državi članici i postupak razvoda u drugoj državi članici – Nadležnost suda pred kojim je postupak započeo ranije – Pojam ‚utvrđene‘ nadležnosti – Obustava prvog postupka i pokretanje nove brakorazvodne parnice u prvoj državi članici – Posljedice – Vremenska razlika između država članica – Učinci na pokretanje postupaka pred sudovima“

U predmetu C-489/14,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio High Court of Justice (England & Wales), Family Division (Visoki sud (Engleska i Wales), odjel za obiteljsko pravo, Ujedinjena Kraljevina), odlukom od 31. listopada 2014., koju je Sud zaprimio 4. studenoga 2014., u postupku

A

protiv

B,

SUD (treće vijeće),

u sastavu: M. Ilešič, predsjednik vijeća, A. Ó Caoimh, C. Toader, E. Jarašiūnas i C. G. Fernlund (izvjestitelj), suci,

nezavisni odvjetnik: P. Cruz Villalón,

tajnik: I. Illéssy, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 1. lipnja 2015.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

— za A, T. Amos, QC, i H. Clayton, *barrister*,

— za vladu Ujedinjene Kraljevine, M. Holt, u svojstvu agenta, uz asistenciju M. Gray, *barrister*,

— za Europsku komisiju, M. Wilderspin, u svojstvu agenta,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 8. rujna 2015.,

* Jezik postupka: engleski

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 19. stavaka 1. i 3. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju [ovrsi] sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću, kojom se stavlja izvan snage Uredba (EZ) br. 1347/2000 (SL L 338, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 133.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru brakorazvodne parnice između A i B.

Pravni okvir

Pravo Unije

Uredba br. 2201/2003

- 3 Članak 3. Uredbe br. 2201/2003 pod naslovom „Opća nadležnost“ u stavku 1. navodi pravila o nadležnosti sudova prema mjestu boravišta jednog ili oboje bračnih drugova, prema njihovu državljanstvu ili, u slučaju Ujedinjene Kraljevine, prema njihovu zajedničkom „domicile“.
- 4 Članak 16. te uredbe pod naslovom „Pokretanje postupka pred sudom“ određuje:

„Smatra se da je pred sudom pokrenut postupak:

- a) u trenutku u kojemu je pismo kojim se pokreće postupak, ili jednakovrijedno pismo, predano sudu, pod uvjetom da osoba koja pokreće postupak nije nakon toga propustila poduzeti radnje koje je morala poduzeti u vezi s dostavom pisma protustranci;

ili

- b) ako pismo mora biti dostavljeno prije njegova podnošenja sudu, u trenutku u kojemu ga je primilo tijelo ovlašteno za dostavu, pod uvjetom da osoba koja pokreće postupak nije nakon toga propustila poduzeti radnje koje je morala poduzeti kako bi pismo bilo predano sudu.“

- 5 Članak 19. navedene uredbe pod naslovom „Litispendencija i paralelni postupci“ propisuje:

„1. Ako je postupak koji se odnosi na razvod, zakonsku rastavu ili poništaj braka između istih stranaka pokrenut pred sudovima različitih država članica, sud pred kojim je postupak započeo kasnije s njim zastaje, po službenoj dužnosti, dok se ne utvrdi nadležnost suda pred kojim je postupak započeo ranije.

2. Ako je postupak koji se odnosi na roditeljsku odgovornost u vezi s istim djetetom i o istom predmetu [i osnovi] pokrenut pred sudovima različitih država članica, sud pred kojim je postupak započeo kasnije s njim zastaje, po službenoj dužnosti, dok se ne utvrdi nadležnost suda pred kojim je postupak započeo ranije.

3. Ako je utvrđena nadležnost suda pred kojim je postupak započeo ranije, sud pred kojim je postupak započeo kasnije proglašava se nenadležnim u korist prvog suda.

U tom slučaju, stranka koja je pokrenula odgovarajući postupak pred drugim sudom može pokrenuti postupak pred prvim sudom.“

Uredba (EZ) br. 44/2001

6 Uredba Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju [ovrsi] sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, (SL 2001., L 12, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 30.) stavljena je izvan snage Uredbom (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju [ovrsi] sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL L 351, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 11., str. 289.).

7 Članak 27. Uredbe br. 44/2001, koji je bio dio odjeljka 9. pod naslovom „Litispendingija – povezani postupci“, u sklopu njezina poglavlja II., propisivao je:

„1. Ako se pred sudovima različitih država članica vode postupci o istom predmetu [i osnovi] u kojima sudjeluju iste stranke, svi sudovi osim onog pred kojim je prvo započet postupak zastaju [s] postupcima, po službenoj dužnosti, sve dok se ne utvrdi nadležnost suda koji je prvi započeo postupak.

2. Nakon što se utvrdi nadležnost suda koji je prvi započeo postupak, svi ostali sudovi proglašavaju se nenadležnima u korist tog suda.“

Briselska konvencija

8 Uredba br. 44/2001 u odnosima između država članica zamijenila je Konvenciju o sudskoj nadležnosti i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 1972., L 299, str. 32.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 15., str. 3.), kako je izmijenjena narednim konvencijama o pristupanju novih država članica toj konvenciji (u daljnjem tekstu: Briselska konvencija).

9 Članak 21. Briselske konvencije koji se nalazio u poglavlju II. odjeljku 8. pod naslovom „Litispendingija – povezani postupci“, određivao je:

„Ako se pred sudovima različitih država ugovornica vode postupci o istoj stvari u kojima sudjeluju iste stranke, svi sudovi osim onog pred kojim je započet postupak obustavljaju svoje postupke, po službenoj dužnosti, sve dok se ne utvrdi nadležnost suda koji je prvi započeo postupak.

Nakon što se utvrdi nadležnost suda koji je prvi započeo postupak, svi ostali sudovi proglašavaju se nenadležnima u korist tog suda.“

Francusko pravo

10 Članak 1111. Zakonika o građanskom postupku određuje:

„Kada nakon što je saslušao bračne drugove pojedinačno u pogledu načela raspada braka utvrdi da tužitelj ostaje pri tužbi, sudac donosi rješenje kojim stranke može u skladu s člankom 252-2 Građanskog zakonika uputiti na novi pokušaj mirenja ili im neposredno dopustiti pokretanje brakorazvodne parnice.

U oba slučaja sudac može odrediti sve ili neke od privremenih mjera predviđenih člancima 254. do 257. Građanskog zakonika.

Ako dopusti pokretanje parnice, sudac je dužan u rješenju navesti rokove predviđene člankom 1113. ovog Zakonika.“

11 Članak 1113. navedenog Zakonika glasi:

U roku od tri mjeseca od donošenja rješenja, jedino bračni drug koji je podnio prvi zahtjev može pokrenuti brakorazvodnu parnicu.

U slučaju mirenja bračnih drugova ili ako brakorazvodna parnica nije pokrenuta u roku od trideset mjeseci od objave rješenja, sve odredbe tog rješenja prestaju vrijediti, uključujući i ovlaštenje za pokretanje parnice.“

12 U skladu s člankom 1129. istog Zakonika „[p]ostupak zakonske rastave provodi se prema pravilima o postupku razvoda“.

Glavni postupak i prethodna pitanja

13 A i B, oboje francuski državljani, vjenčali su se 27. veljače 1997. u Francuskoj nakon što su prema francuskom pravu sklopili bračni ugovor s primjenom sustava odvojene imovine (*séparation des biens*). Tijekom 2000. preselili su se u Ujedinjenu Kraljevinu. Tijekom braka rodilo im se troje djece, blizanci 1999. i treće dijete 2001. Obitelj je nastavila živjeti u Ujedinjenoj Kraljevini do lipnja 2010., kada je bračna zajednica prestala odlaskom B-a iz zajedničkog kućanstva.

14 B je 30. ožujka 2011. podnio zahtjev za zakonsku rastavu sucu za obiteljske predmete pri Tribunalu de grande instance de Nanterre (Viši sud u Nanterreu, Francuska).

15 Kao odgovor na postupak koji je njezin muž pokrenuo, A je 19. svibnja 2011. podnijela Agenciji za uzdržavanje djece (Child support Agency) zahtjev za uzdržavanje djece o kojoj se brine, a zatim je 24. svibnja 2011. pred sudovima Ujedinjene Kraljevine pokrenula brakorazvodnu parnicu kao i poseban zahtjev za uzdržavanje.

16 High Court of Justice (England & Wales), Family Division, (Visoki Sud (Engleska i Wales), odjel za obiteljsko pravo) odbacio je, međutim, tužbu za razvod 7. studenoga 2012. na temelju članka 19. Uredbe br. 2201/2003 i uz suglasnost A-a.

17 Sutkinja za obiteljske predmete Tribunalu de grande instance de Nanterre donijela je 15. prosinca 2011. rješenje o nemogućnosti izmirenja te je utvrdila da pitanja u vezi s djecom, uključujući i zahtjeve za uzdržavanje, treba urediti u Ujedinjenoj Kraljevini i da su francuski sudovi nadležni za određivanje nekih privremenih mjera. Sutkinja je B-u naložila da A-u mjesečno plaća uzdržavanje u iznosu od 5000 eura. To rješenje je povodom žalbe potvrdio Cour d'appel de Versailles (Žalbeni sud Versailles, Francuska) odlukom od 22. studenoga 2012.

18 Sud koji je uputio zahtjev pojašnjava da su istekom roka od 30 mjeseci od donošenja rješenja francuskog suda o nemogućnosti izmirenja, s obzirom na to da tužba nije podnesena u tom roku, odredbe tog rješenja prestale vrijediti u ponoć 16. lipnja 2014.

19 B je 17. prosinca 2012. podnio tužbu za razvod braka francuskom sudu. Međutim, njegova je tužba 11. srpnja 2013. proglašena nedopuštenom, s obzirom na postojanje postupovne zapreke zbog postupka zakonske rastave koji je bio u tijeku.

20 A je 13. lipnja 2014. pokrenula novu brakorazvodnu parnicu pred sudom Ujedinjene Kraljevine. Sud koji je uputio zahtjev pojašnjava da je A bezuspješno pokušala ostvariti to da njezina tužba ima učinak tek jednu minutu nakon ponoći, 17. lipnja 2014.

- 21 B je 17. lipnja 2014. u 8 sati i 20 minuta po francuskom vremenu podnio drugu tužbu za razvod braka francuskom sudu. Sud koji je uputio zahtjev napominje da je u Ujedinjenoj Kraljevini u to vrijeme bilo 7 sati i 20 minuta i da je tada bilo nemoguće podnijeti tužbu nekom sudu Ujedinjene Kraljevine.
- 22 B je 9. listopada 2014. od suda koji je uputio zahtjev zatražio brisanje predmeta ili odbacivanje tužbe za razvod braka koju je A podnijela u Ujedinjenoj Kraljevini jer je nadležnost francuskih sudova bila nedvojbeno i neosporno utvrđena u smislu članka 19. stavka 3. Uredbe br. 2201/2003.
- 23 Sud koji je uputio zahtjev smatra da je B podnošenjem tužbe za razvod braka francuskim sudovima htio onemogućiti da A pokrene brakorazvodnu parnicu u Ujedinjenoj Kraljevini. On se prije podnošenja tužbe za razvod braka u Francuskoj nije odrekao svojeg zahtjeva za zakonsku rastavu kako bi spriječio da u razdoblju između pokretanja tih dvaju postupaka A može valjano pokrenuti brakorazvodnu parnicu u Ujedinjenoj Kraljevini i dobiti odluku suda te države članice o svim pitanjima u vezi s razvodom, a osobito u pogledu imovine. Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, B je svojim odabirom postupovnih sredstava suprotno namjeri zakonodavca Europske unije zlorabio prava koja mu pripadaju na temelju Uredbe br. 2201/2003.
- 24 Sud koji je uputio zahtjev navodi da B u postupku zakonske rastave nije poduzeo gotovo nikakve radnje te postavlja pitanje može li se u tim okolnostima smatrati da je nadležnost francuskog suda „utvrđena“ u smislu članka 19. stavaka 1. i 3. navedene uredbe.
- 25 U tim je okolnostima High Court of Justice (England & Wales), Family Division (Visoki Sud (Engleska i Wales), odjel za obiteljsko pravo) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Za potrebe tumačenja članka 19. stavaka 1. i 3. Uredbe br. 2201/2003, što znači pojam ‚utvrditi‘, u okolnostima u kojima:
- tužitelj, u postupku pred sudom pred kojim je postupak započeo ranije (‚prvi postupak‘), poslije prvog ročišta na sudu ne poduzima gotovo nikakve radnje u prvom postupku, a osobito ne podnese tužbu (*assignation*) u roku u kojem zahtjev (*requête*) ima pravni učinak, zbog čega je 30 mjeseci nakon prvog ročišta za mirenje obustavljen prvi postupak, a da pritom nije donesena meritorna odluka, zbog proteka vremena i u skladu s lokalnim (francuskim) pravom mjerodavnim za prvi postupak;
 - je prvi postupak, kao što je gore navedeno, obustavljen ubrzo (3 dana) nakon podnošenja tužbe pred sudom koji je kasnije započeo postupak (‚drugi postupak‘) u Engleskoj, s posljedicom da ne postoji presuda u Francuskoj niti opasnost od proturječnih odluka u prvom i drugom postupku; i
 - bi tužitelj u prvom postupku, s obzirom na vremensku zonu Ujedinjene Kraljevine, nakon obustave prvog postupka uvijek bio u mogućnosti u Francuskoj podnijeti tužbu radi razvoda braka prije tužitelja koji tužbu podnosi u Engleskoj?
2. Posebno, obuhvaća li pojam ‚utvrditi‘ dužnost tužitelja u prvom postupku da poduzme radnje kako bi prvi postupak napredovao, s dužnom pažnjom i dovoljno brzo kako bi se spor riješio (bilo putem suda ili sporazumno), ili tužitelj u prvom postupku, nakon što je zasnovao nadležnost na temelju članka 3. i članka 19. stavka 1. [Uredbe br. 2201/2003], ne mora poduzimati nikakve bitne radnje radi rješavanja prvog postupka te je time slobodan dovesti do prekida drugog postupka i zaustaviti cijeli postupak bez izgleda za nastavak?“

O prethodnim pitanjima

- 26 Svojim pitanjima, koja je primjereno zajedno ispitati, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 19. stavke 1. i 3. Uredbe br. 2201/2003, kada je riječ o postupcima zakonske rastave i razvoda koje su iste stranke pokrenule pred sudovima dviju država članica, tumačiti na način da u situaciji poput one u glavnom postupku, u kojoj je postupak, koji je pred sudom u prvoj državi članici započeo ranije, obustavljen nakon što je pokrenut postupak pred drugim sudom u drugoj državi članici, treba smatrati da nadležnost suda pred kojim je postupak započeo ranije nije utvrđena. Sud koji je uputio zahtjev posebno pita je li za odgovor na to pitanje relevantno: da je do obustave došlo netom prije pokretanja trećeg postupka pred sudom prve države članice, ponašanje tužitelja u prvom postupku a posebno nedostatak dužne pažnje, kao i vremenska razlika između dotičnih država članica koja omogućuje da se pred sudovima prve države članice postupak pokrene prije nego u drugoj državi članici.
- 27 Na samom početku valja utvrditi da je članak 19. Uredbe br. 2201/2003 sastavljen od sličnih izraza poput onih u članku 27. Uredbe br. 44/2001, koji je zamijenio članak 21. Briselske konvencije, i uspostavlja istovjetan mehanizam postupanja u slučajevima višestruke litispendencije poput onog koji je predviđen u potonjim dvjema odredbama. Stoga valja voditi računa o razmatranjima Suda u pogledu tih dviju odredaba.
- 28 S tim u vezi, valja istaknuti da poput članka 27. Uredbe br. 44/2001 i članka 21. Briselske konvencije, pojam „utvrđene nadležnosti“ iz članka 19. Uredbe br. 2201/2003 treba tumačiti na autonoman način pozivajući se na sustav i svrhu akta u kojem se nalazi (vidjeti u tom smislu presude Shearson Lehman Hutton, C-89/91, EU:C:1993:15, t. 13., kao i Cartier parfums-lunettes i Axa Corporate Solutions assurances, C-1/13, EU:C:2014:109, t. 32.).
- 29 Kada je riječ o svrsi pravila o litispendenciji iz članka 19. Uredbe br. 2201/2003, valja istaknuti da je cilj tih pravila da se izbjegnu paralelni postupci pred sudovima različitih država članica i proturječne odluke do kojih u tom slučaju može doći (vidjeti presudu Purrucker, C-296/10, EU:C:2010:665, t. 64.). U tu je svrhu zakonodavac Unije odlučio ustanoviti jasan i učinkovit mehanizam kako bi riješio slučajeve litispendencije (vidjeti po analogiji, kada je riječ o Uredbi br. 44/2001, presudu Cartier parfums-lunettes i Axa Corporate Solutions assurances, C-1/13, EU:C:2014:109, t. 40.).
- 30 Kako proizlazi iz izraza „sud pred kojim je postupak započeo ranije“ i „sud pred kojim je postupak započeo kasnije“ iz članka 19. stavaka 1. i 3. Uredbe br. 2201/2003, taj mehanizam temelji se na kronološkom redosljedu prema kojem je pred tim sudovima postupak pokrenut.
- 31 Kako bi se utvrdilo kada se smatra da je postupak pokrenut pred određenim sudom i, stoga, pred kojim je sudom postupak započeo ranije, valja uputiti na članak 16. navedene uredbe pod naslovom „Pokretanje postupka pred sudom“.
- 32 U skladu s člankom 16. smatra se da je pred nekim sudom postupak pokrenut, sukladno opciji koja je odabrana u nacionalnom pravu, u trenutku u kojemu je pismeno kojim se pokreće postupak ili jednakovrijedno pismeno predano sudu ili pak ako pismeno mora biti dostavljeno prije njegova podnošenja sudu, u trenutku u kojemu ga je primilo nadležno tijelo. Međutim, smatrat će se da je postupak pokrenut pred sudom samo pod uvjetom da osoba koja pokreće postupak nije nakon toga propustila poduzeti radnje koje je morala poduzeti kako bi, u prvom slučaju, pismeno bilo dostavljeno protustranci odnosno, u drugom slučaju, predano sudu.
- 33 Kako bi se utvrdilo je li došlo do višestruke litispendencije, iz članka 19. stavka 1. Uredbe br. 2201/2003 proizlazi da se u bračnim sporovima, za razliku od pravila iz članka 27. stavka 1. Uredbe br. 44/2001 koja se primjenjuju u građanskim i trgovačkim stvarima, ne traži da tužbe koje su podnesene sudovima različitih država članica imaju istu osnovu i predmet. Kako je nezavisni odvjetnik u točki 76. svojega mišljenja istaknuo, premda je bitno da tužbe obuhvaćaju iste stranke, one mogu imati različit

predmet, pod uvjetom da se odnose na razvod, zakonsku rastavu ili poništaj braka. To tumačenje potkrijepljeno je usporedbom stavaka 1. i 2. članka 19. Uredbe br. 2201/2003 koja pokazuje da je samo za primjenu stavka 2., koji se odnosi na predmete povezane s roditeljskom odgovornošću, bitno da podnesene tužbe imaju isti predmet i osnovu. Slijedom toga, o problemu višestruke litispendencije može biti riječ ako su pokrenuti postupci pred dvama sudovima različitih država članica, i to, kao što je to u glavnom postupku, postupak zakonske rastave, s jedne strane, i postupak razvoda, s druge strane, ili pak ako su pred oba suda pokrenuti postupci razvoda.

- 34 U tim okolnostima i u slučaju da je riječ o istim strankama u skladu s člankom 19. stavkom 1. navedene uredbe, sud pred kojim je postupak započeo kasnije po službenoj dužnosti zastaje s postupkom dok se ne utvrdi nadležnost suda pred kojim je postupak započeo ranije. U tom pogledu, valja smatrati da tumačenje koje je Sud dao u odnosu na članak 27. Uredbe br. 44/2001 jednako vrijedi i u odnosu na članak 19. stavak 1. Uredbe br. 2201/2003. Stoga je za utvrđenje nadležnosti suda koji je prvi započeo postupak u smislu članka 19. stavka 1. te uredbe dovoljno da se sud koji je prvi započeo postupak nije po službenoj dužnosti proglasio nenadležnim i da nijedna od stranaka nije osporila tu nadležnost prije ili do trenutka zauzimanja stajališta, što se prema nacionalnom postupovnom pravu smatra prvom obranom u pogledu glavne stvari pred tim sudom (vidjeti po analogiji presudu *Cartier parfums-lunettes i Axa Corporate Solutions assurances*, C-1/13, EU:C:2014:109, t. 44.).
- 35 Ako se smatra da je ta nadležnost prema pravilima iz članka 3. Uredbe br. 2201/2003 utvrđena, sud pred kojim je postupak započeo kasnije proglašava se u skladu s člankom 19. stavkom 3. te uredbe nenadležnim u korist prvog suda.
- 36 U konkretnom slučaju, iz rješenja o nemogućnosti izmirenja koje je 15. prosinca 2011. donijela sutkinja za obiteljske predmete *Tribunala de grande instance de Nanterre* u sklopu prvog postupka zakonske rastave koji je B pokrenuo 30. ožujka 2011. proizlazi da se nadležnost tog suda nije osporavala kao ni to da je postupak pravilno pokrenut.
- 37 Međutim, kako bi postojao problem višestruke litispendencije, potrebno je da su pred sudovima različitih država članica istodobno u tijeku postupci koje su pokrenule iste stranke i da se ti postupci odnose na razvod, zakonsku rastavu ili poništaj braka. Kada su pokrenuta dva postupka pred sudovima različitih država članica i ako jedan od njih bude obustavljen, nestaje opasnost od proturječnih odluka, a time i problem višestruke litispendencije u smislu članka 19. Uredbe br. 2201/2003. Slijedom toga, čak ako se i pretpostavi da je nadležnost suda pred kojim je postupak započeo ranije bila utvrđena tijekom prvog postupka, problem s litispendencijom više ne postoji i ta nadležnost stoga nije utvrđena.
- 38 To će se dogoditi nakon što se obustavi postupak pred sudom pred kojim je postupak započeo ranije. U tom slučaju, sud pred kojim je postupak započeo kasnije danom te obustave postaje sud pred kojim je postupak započeo ranije.
- 39 Čini se da se predmet u glavnom postupku odnosi na takvu situaciju.
- 40 Naime, zahtjev za zakonsku rastavu već je bio podnesen suda za obiteljske predmete *Tribunala de grande instance de Nanterre* kada je 13. lipnja 2014. pred sudom Ujedinjene Kraljevine pokrenut postupak razvoda koji je stvorio situaciju dvostruke litispendencije do ponoći 16. lipnja 2014. Nakon tog trenutka, to jest od 0 sati 17. lipnja, kada je zbog gubitka pravnih učinaka rješenja francuskog suda o nemogućnosti izmirenja obustavljen postupak koji je pred tim sudom bio započeo ranije, samo je pred sudom Ujedinjene Kraljevine ostao i dalje u tijeku postupak povodom jednog od zahtjeva obuhvaćenih člankom 19. stavkom 1. Uredbe br. 2201/2003, a koji je bio pokrenut 13. lipnja 2014. Pokretanje brakorazvodne parnice 17. lipnja 2014. pred francuskim sudom kasnije je u odnosu na pokretanje postupka pred sudom Ujedinjene Kraljevine. Uzimajući u obzir pravila o vremenskom

redosljediu previdena tom uredbom, valja zaključiti da taj slijed događaja dovodi do toga da je navedeni sud Ujedinjene Kraljevine, uz uvjet da je postupak pokrenut sukladno pravilima iz članka 16. navedene uredbe, postao sud pred kojim je postupak započeo ranije.

- 41 Valja naglasiti da to što je na dan pokretanja postupka pred sudom Ujedinjene Kraljevine, to jest 13. lipnja 2014., bio u tijeku drugi postupak pred francuskim sudom nikako ne sprječava da se može smatrati da je postupak pred sudom Ujedinjene Kraljevine valjano pokrenut u skladu s pravilima iz članka 16. iste uredbe.
- 42 Slijedom toga, u situaciji poput one koja je opisana u točki 40. ove presude, u kojoj je postupak zakonske rastave obustavljen istekom zakonskih rokova, kriteriji litispendencije od dana kada je taj postupak obustavljen više nisu ispunjeni pa stoga treba smatrati da nadležnost tog suda nije utvrđena.
- 43 Iz prethodnih razmatranja proizlazi da ponašanje tužitelja u prvom postupku, a posebno nedostatak dužne pažnje, nije relevantno za zaključak o tome je li utvrđena nadležnost suda pred kojim je postupak započeo ranije.
- 44 Što se tiče vremenske razlike između dotičnih država članica koja omogućuje da se u Francuskoj postupak pokrene prije nego što je to moguće u Ujedinjenoj Kraljevini pa bi tako neki tužitelji poput A-a bili stavljeni u nepovoljniji položaj, ne samo da se ne čini da djeluje protiv takvog tužitelja poput onoga u glavnom postupku, nego također ni u kojem slučaju ne može izigrati primjenu pravila o litispendenciji iz članka 19. Uredbe br. 2201/2003, koja se zajedno s pravilima iz članka 16. te uredbe temelje na vremenskom redu prvenstva.
- 45 Uzimajući u obzir sva prethodna razmatranja proizlazi da na postavljena pitanja valja odgovoriti tako da kada je riječ o postupcima zakonske rastave i razvoda koje su iste stranke pokrenule pred sudovima dviju država članica, članak 19. stavke 1. i 3. Uredbe br. 2201/2003 treba tumačiti na način da u situaciji poput one u glavnom postupku, u kojoj je ranije započeti postupak pred sudom u prvoj državi članici obustavljen nakon što je bio pokrenut postupak pred drugim sudom u drugoj državi članici, kriteriji litispendencije više nisu ispunjeni pa stoga treba smatrati da nije utvrđena nadležnost suda pred kojim je postupak započeo ranije.
- 46 Okolnost da je do navedene obustave došlo netom prije pokretanja trećeg postupka pred sudom prve države članice nije relevantna.
- 47 Također nisu relevantni ni ponašanje tužitelja u prvom postupku a posebno nedostatak dužne pažnje, kao ni vremenska razlika između dotičnih država članica koja omogućuje da se pred sudovima prve države članice postupak pokrene prije nego u drugoj državi članici.

Troškovi

- 48 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (treće vijeće) odlučuje:

Kada riječ o postupcima zakonske rastave i razvoda koje su iste stranke pokrenule pred sudovima dviju država članica, članak 19. stavke 1. i 3. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju [ovrsi] sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću, kojom se stavlja izvan snage Uredba (EZ) br. 1347/2000 treba tumačiti na način da u situaciji poput one u glavnom postupku, u kojoj je ranije započeti postupak pred sudom u prvoj državi članici obustavljen nakon što je bio

pokrenut postupak pred drugim sudom u drugoj državi članici, kriteriji litispendencije više nisu ispunjeni pa stoga treba smatrati da nadležnost suda pred kojim je postupak započeo ranije nije utvrđena.

Potpisi